



METSONLEHTIÄ

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) uutiskirje
Julkaisijat: Maa- ja metsätalousministeriö ja Ympäristöministeriö

1/2006

13. 2. 2006

METSO:n seurannan ja arvioinnin toinen väliraportti valmistui: VAPAAEHTOISUUTTA JA MONIPUOLISIA KEINOJA KOROSTETTIIN

Maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuvilla suojelukeinoilla saavutettavaa yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiselle pidettiin yhtenä keskeisenä tuloksena Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman METSO:n toisessa väliraportissa, joka on juuri valmistunut. Monipuolista keinovalikoimaa pidettiin tarpeellisena monimuotoisuuden turvaamisessa. Eri keinojen kustannustehokkuuden selvittämistä ekologiselta kannalta toivottiin. Suojelukohteiden valinnassa pidettiin tärkeinä ekologisten perusteiden lisäksi myös taloudellisia ja sosiaalisia näkökohtia. Raporttiin on koottu tutkijoiden ja sidosryhmien näkemyksiä METSO:n seurannasta ja arvioinnista.

Vapaaehtoiset keinot toimivat

METSO:n vapaaehtoisia suojelukeinoja ovat luonnonarvokauppa ja yhteistoimintaverkostot sekä tarjouskilpailu, jota on sekä kokeiltu erillisenä pilottihankkeena että käytetty valtion pysyvien luonnonsuojelualueiden hankinnassa vuodesta 2005 alkaen. Vapaaehtoiset keinot ovat saaneet metsänomistajilta hyvän vastaanoton ja tarjouksia on saatu kaikissa keinoissa yli käytettävissä olevien määrärahojen.

Suojelussa metsänomistajien hyväksyntä tärkeää

Sekä tutkijat että sidosryhmien edustajat pitivät tärkeänä, että suojelutavat ovat metsänomistajille hyväksyttäviä. METSO:n vapaaehtoisten keinojen katsottiinkin lisäävän suojelun hyväksyttävyyttä heidän keskuudessaan ja parantavan metsien suojelun hyväksyttävyyttä yleisestikin. Vapaaehtoisista keinoista suosituinta on ollut luonnonarvokauppa. Väliraportissa liian lyhyitä sopimuskausia luonnonarvokaupassa ei pidetty hyvänä ekologiselta kannalta.

METSO-kohteiden luonnonsuojelubiologisia valintaperusteita pidettiin pääosin toimivina ja suojelukohteiden valintaan sopivina. Esitettiin, että myös luonnonarvoiltaan vaatimattomampia mutta kehityskelpoisia kohteita tulisi voida valita suojeluun, jos sellaisia on edullisesti tarjolla. Valintaperusteiden kehittämistä



ERIKI KALLIO

Harjusiisipi, harvinainen uhanalainen perhonen, jonka turvaaminen saattaa edellyttää paahderinteiden suojelemista ja hoitoa.

sosiaalisten näkökohtien huomioimiseksi toivottiin.

Eri keinojen vaikutukset ja kustannustehokkuus selvitettävä

Tutkijat ja sidosryhmät toivoivat METSO-ohjelman seurannan ja arvioinnin tuovan vastauksen, millaisia kohteita METSO:n keinoin saadaan suojeltua verrattuna perinteisten luonnonsuojeluohjelmien kautta suojeltuihin kohteisiin. Ennallistamisen ja suojelun määräaikaisuuden vaikutusten ohella he halusivat selvittää myös, kuinka kustannustehokkaita eri tavat ovat luontoarvojen kannalta.

Tätä silmällä pitäen sekä tutkijat että sidosryhmät katsoivat tarvittavan laajaa monimuotoisuuden tur-



METSÄTEOLLISUUDEN KUVA-ARKISTO

Pysyvät suojelualueet muodostavat Suomen luonnonsuojelualueiden rungon.

vaamisen keinovalikoimaa, joista ekologisesti vaikuttavimmat ja kustannustehokkaimmat olisi otettava käyttöön.

Suojelutavoite ekologisin perustein

Tutkijat ja sidosryhmien edustajat pitivät suojelutavoitteen asettamista tarpeellisena, mutta tietyn prosentti- tai hehtaarimääräisen tavoitteen asettaminen sai osakseen myös kritiikkiä. Suojelukohteiden valinnassa tulisi ottaa huomioon ekologisten perusteiden lisäksi myös taloudellisia ja sosiaalisia näkökohtia kuten suojelun vaikutukset metsäsektoriin kokonaisuudessaan sekä alueelliset ja paikalliset vaikutukset työllisyyteen ja maaseudun elinvoimaisuuteen.

Talousmetsien luonnonhoidolla suuri merkitys

Talousmetsien luonnonhoidon kehittämistä pidettiin sekä sidosryhmien että tutkijoiden keskuudessa tärkeänä monimuotoisuuden turvaamiseksi ja jo talousmetsien suuren pinta-alan takia. METSO-alueella 72 % metsistä on yksityisten mailla ja 5 % valtiolla, yhtiöiden metsiä on 12% ja loput muilla yhteisöillä.

METSO-seurantaraportit:

- Valmiit: I ja II väliraportti (METSO/asiakirjat-sivulla)
- Tulossa: III väliraportti (kesäkuu 2006)
- Tulossa: MOSSE-tutkimusraportti (syyskuu 2006)
- Tulossa: Loppuraportti (lokakuu 2006)

Talousmetsien luonnonhoidon mahdollisuuksista uhanalaisen lajiston suojelussa annettiin vaihtelevia arvioita. Avainbiotoopit ja rakennepiirteet (kuten lahoppuun tuottaminen, järeä haapa, säästöpuut) huomioiden vaikutusten oli arvioitu voivan kohdistua huomattavaan osaan uhanalaisesta metsälajistosta. Erityisesti katsottiin voitavan lisätä vähemmän uhanalaisten tai ei vielä uhanalaisten lajien menestymisen edellytyksiä.

Arvioitiin, ettei talousmetsien luonnonhoito riitä ainoaksi monimuotoisuuden turvaamisen keinoksi, mutta hyöty mikä sillä saavutetaan jo suhteellisen pienilläkin toimenpiteillä, on ainakin alussa melko suuri laajan alueellisen kattavuuden vuoksi. Talousmetsien luonnonhoito nähtiin tärkeänä myös siksi, että se voi vaikuttaa metsään perustuvien tuotteiden hyväksyttävyyteen ja sitä kautta tuotteiden menekkiin. Neuvonnan ja informaatio-ohjauksen roolin tärkeyttä korostettiin, erityisesti jos luonnonhoito ja vapaaehtoiset suojelukeinot ovat tulevaisuudessa keskeisiä monimuotoisuuden turvaamisen välineitä talousmetsissä.

Sidosryhmien edustajia oli metsätalous-, metsänomistaja-, luonnonsuojelu-, ulkoilu- ja metsästäjäjärjestöistä sekä Kuntaliitosta ja Matkailun edistämiskeskuksista.

Lisätietoja:

Paula Horne, Metsäntutkimuslaitos, p. 010 211 2220
 Kimmo Syrjänen, Suomen ympäristökeskus, p. (09) 4030 0746
 Marjukka Mähönen, maa- ja metsätalousministeriö, p. (09) 160 54626
 Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö, p. (09) 160 39 350

METSON verkkosivut: www.mmm.fi/metso tai www.ymparisto.fi/metso